

دعای ۱۴۲ - در وداع ماه رمضان

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَرَعُبُ فِي الْجَزَاءِ، وَيَا مَنْ لَا يَنْدَمُ
عَلَى الْعَطَاءِ، وَيَا مَنْ لَا يُكَافِي عَبْدَهُ عَلَى السَّوَاءِ،
مِنْتِكَ ابْتِدَاءً، وَعَفْوِكَ تَفْضُّلاً، وَعُقُوبَتِكَ عَدْلًا،
وَقَضَاؤِكَ خَيْرَةً، إِنْ أُعْطِيتَ لَمْ تَشِبْ عَطَاءَكَ
بِمَنْ، وَإِنْ مَنَعْتَ لَمْ يَكُنْ مَنُوعَكَ تَعْدِيًا، تَشْكُرُ
مَنْ شَكَرَكَ وَأَنْتَ اللَّهُمَّتَهُ شُكْرَكَ، وَتُكَافِي مَنْ
حَمَدَكَ وَأَنْتَ عَلَّمْتَهُ حَمْدَكَ، وَتَسْتُرُ عَلَى مَنْ لَوْ
سِئَتْ فَضَحَّتَهُ، وَتَجُودُ عَلَى مَنْ لَوْ سِئَتْ مَنَعْتَهُ،
وَكَلَاهُمَا أَهْلًا مِنْكَ لِلْفَضِيحَةِ وَالْمَنْعِ، غَيْرَ أَنَّكَ
بَنَيْتَ أَفْعَالَكَ عَلَى التَّفْضِيلِ، وَأَجْرِيَتْ قُدْرَتَكَ
عَلَى التَّجَاوُزِ،

خداوندا ای که شوقی به پاداش ندارد؛ چون بی نیاز از آفریده هاست؛ و ای که بر عطا بخشیش، پشیمان نمی شود؛ و ای که پاداش بنده اش را مساوی و برابر نمی دهد؛ [بلکه پاداشش بیش از عمل بنده است]. نعمتت آغاز است، [دست کسی در ساخت و پرداختش جایی ندارد] و گذشت احسان و مجازات عدالت و فرمانت خیر است. اگر عطا کنی، عطایت را به منت آوده نمی کنی؛ و اگر منع کنی،

منعت بر پایه تجاوز نیست. کسی که تو را سپاس‌گزاری کند، پاداشش می‌دهی؛ در حالی که خودت سپاس‌گزاری را به او الهام کردی. و کسی که تو را ستایش کند، تلافی و جبران می‌کنی؛ در صورتی که ستایش را خودت به او آموخته‌ای. پرده می‌پوشی بر کسی که اگر می‌خواستی رسوایش می‌کردی؛ جود و کرم می‌کنی بر کسی که اگر می‌خواستی منعش می‌فرمودی؛ در حالی که هر دوی این‌ها از سوی تو سزاوار رسوایی و منع‌اند؛ اما چنین نمی‌کنی، چون تمام کارهایت را بر پایه لطف و احسان بنا نهادی و قدرتت را بر آیین گذشت به جریان انداختی،

وَتَلَقَّيْتَ مَنْ عَصَاكَ بِالْحِلْمِ، وَأَمَهَلْتِ مَنْ قَصَدَ
لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ، تَسْتَنْظِرُهُمْ بِأَنَاتِكَ إِلَى الْإِنَابَةِ،
وَتَتَرَكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ
هَالِكُهُمْ، وَلَا يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيَّهُمْ إِلَّا عَن
طُولِ الْأَعْذَارِ إِلَيْهِ، وَبَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ،
كَرَمًا مِّنْ عَفْوِكَ يَا كَرِيمُ وَعَائِدَةً مِّنْ عَطْفِكَ
يَا حَلِيمُ.

و با کسی که با توبه مخالفت برخاسته، با بردباری روبه‌رو شدی، و کسی را که بر ستم به خود همت گماشت، مهلت دادی، با حلم و بردباری ات مهلت‌شان می‌دهی تا به سویت بازگردند. شتاب در عقوبت را و می‌گذاری تا به عرصه‌گاه توبه و بازگشت بنشینند، تا آن‌که از سوی تو، سزاوار هلاکت شده، هلاک نشود، و تیره‌بخت‌شان به نعمت

تو بدبخت نگردد. هلاکت و بدبختی آنان، پس از طول مدتی است که حرام و حلالیت را برای آنان روشن کردی و پیوسته به عذاب تهدیدشان فرمودی و عذر بسیاری از این قبیل در برابرشان قرار دادی و پی در پی بر آنان اتمام حجت کردی. این همه، بر پایه کرم و بخششی از عفو توست، ای بزرگوار و سود و بهره‌ای است از مهربانی تو، ای بردبار.

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَاباً إِلَى عَفْوِكَ وَسَمَّيْتَهُ
 التَّوْبَةَ، وَجَعَلْتَ عَلَى ذَلِكَ الْبَابِ دَلِيلاً مِنْ
 وَحْيِكَ لِيَلَّا يَضِلُّوا عَنْهُ، فَقُلْتَ تَبَارَكَ اسْمُكَ:
 ﴿تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحاً عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ
 عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا
 مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ
 رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورَنَا وَاعْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ﴾، فَمَا عُدْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ
 بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ، وَإِقَامَةِ الدَّلِيلِ.

تویی که دری برای بندگانت به سوی بخشش گشودی و آن را توبه نامیدی و بر آن در گشوده دلیلی از وحی ات قرار دادی تا آن را گم نکنند، ای که نامت والا و مبارک است فرمودی: «به سوی خدا بازگردید، بازگشتی خالص، باشد که پروردگار گناهان تان را محو کند و شما را وارد بهشت‌هایی

کند که از زیر آن‌ها، نهرها روان است. روزی که خداوند، پیامبر و کسانی را که به او ایمان آوردند، خوار نمی‌کند؛ نورشان پیش روی‌شان و از جانب راست‌شان در حرکت است. می‌گویند: خدایا نور ما را کامل کن و ما را بیامرز که تو بر هر کاری توانایی». پس بهانه و عذر کسی که پس از گشوده شدن در و اقامه راهنما، از ورود به عرصه‌گاه بخشش غفلت کند چیست؟

وَأَنْتَ الَّذِي زِدْتَنِي فِي السَّوْمِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِبَادِكَ
تُرِيدُ رِبْحَهُمْ فِي مُتَاجَرَتِهِمْ لَكَ، وَفَوَزَهُمْ بِالْوَفَادَةِ
عَلَيْكَ وَالزِّيَادَةَ مِنْكَ، فَقُلْتَ تَبَارَكَ اسْمُكَ
وَتَعَالَيْتَ: ﴿مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا
وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا﴾، وَقُلْتَ:
﴿مِثْلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمِثْلِ حَبَّةِ آذَانٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ
سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ﴾،
وَقُلْتَ: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فَيُضَاعِفُهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً﴾، وَمَا أَنْزَلْتَ مِنْ
نَظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسَنَاتِ.

و تویی آن‌که در معامله خود، به بهره و سود بندگان افزودی، و در این داد و ستدشان با تو، سودشان و کامیابی و فوزشان

به وقت ورود بر تو و بهره‌افزون را از جانب خود، برای آن‌ها خواسته‌ای؛ پس گفתי ای که نامت مبارک و والاست: «هر کس یک خوبی بیاورد، ده برابرش برای اوست، و هر کس یک بدی بیاورد، جز به مانند آن کیفر نشود» و فرمودی: «داستان آنان که اموال‌شان را در راه خدا انفاق می‌کنند، مانند دانه‌ای است که هفت خوشه رویانده، در هر خوشه صد دانه است، و خدا برای هر که بخواهد، چند برابر می‌کند» و گفתי: «کیست که به خدا وام نیکو دهد تا خدا آن را برایش به چندین برابر بیافزاید» و آنچه از نظایر این آیات، درباره چندین برابر کردن خوبی‌ها، در قرآن نازل فرمودی.

وَأَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ وَتَرغِيبِكَ
الَّذِي فِيهِ حَظُّهُمْ عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ
تُدْرِكْهُ أَبْصَارُهُمْ، وَلَمْ تَعِهْ أَسْمَاعُهُمْ، وَلَمْ تَلْحَقْهُ
أَوْهَامُهُمْ، فَقُلْتَ: ﴿أَذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا
لِي وَلَا تَكْفُرُون﴾ وَقُلْتَ: ﴿لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ
وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾ وَقُلْتَ ﴿
أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾. فَسَمَّيْتَ
دُعَاءَكَ عِبَادَةً، وَتَرَكْتَهُ اسْتِكْبَارًا، وَتَوَعَّدْتَ عَلَى تَرْكِهِ
دُخُولَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ،

و تویی که با گفتارت از غیب خود و تشویقت که بهره آن‌ها در آن است، به اموری راهنمایی کردی که اگر آن امور را از ایشان می‌پوشاندی، دیدگان‌شان آن‌ها را درک نمی‌کرد و گوش‌هایشان فرا نمی‌گرفت و اندیشه و فکرشان به آن‌ها نمی‌رسید. پس گفתי: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و مرا سپاس‌گزارید و کفران نکنید.» و فرمودی: «اگر شکر کنید، بر شما افزون می‌کنم و اگر ناسپاسی کنید محققاً عذاب من سخت است.» و گفתי: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم آنان که از عبادت من، [یعنی دعا] تکبر می‌کنند به زودی خوار و ذلیل وارد دوزخ می‌شوند.» دعا و خواندن خود را عبادت و ترک آن را سرکشی نامیدی، و بر ترک دعا به ورود در دوزخ با ذلت و خواری تهدید کردی.

فَذَكَرُوكَ بِمَنِّكَ وَشَكَرُوكَ بِفَضْلِكَ، وَدَعَاكَ
بِأَمْرِكَ، وَتَصَدَّقُوا لَكَ طَلَبًا لِمَزِيدِكَ، وَفِيهَا
كَانَتْ نَجَاتِهِمْ مِنْ غَضَبِكَ، وَفَوْزُهُمْ بِرِضَاكَ،
وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ
الَّذِي دَلَلَتْ عَلَيْهِ عِبَادَتُكَ مِنْكَ، كَانَ مَوْصُوفًا
بِالْإِحْسَانِ، وَمَنْعُوتًا بِالْإِمْتِنَانِ، وَمَحْمُودًا بِكُلِّ
لِسَانٍ، فَلَكَ الْحَمْدُ مَا وُجِدَ فِي حَمْدِكَ مَذْهَبٌ،
وَمَا بَقِيَ لِلْحَمْدِ لَفْظٌ تُحْمَدُ بِهِ، وَمَعْنَى يَنْصَرِفُ
إِلَيْهِ.

بندگان واقعیات به خاطر نعمت تو را یاد کردند، و به سبب احسانت، به شکرگزاریات برخاستند و به فرمانت تو را خواندند، و برای گرفتن عطای افزونت صدقه دادند، نجاتشان از خشم و کامیابی‌شان به خشنودیات در این امور بود. و اگر مخلوقی از سوی خودش مخلوقی دیگر را، به همین گونه که تو بندگان را راهنمایی کردی، راهنمایی می‌کرد، موصوف به احسان و نعمت‌بخشی بود و به هرزبانی مورد ستایش قرار گرفته بود، پس تو را سپاس تا آنجا که در سپاست راهی یافت شود، و تا آنجا که برای سپاس، کلمه‌ای که به آن ستوده شدی و معنایی که به سپاس منصرف شود، باقی باشد.

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَىٰ عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ،
وَعَمَرَهُم بِالْمَنِّ وَالطَّوْلِ مَا أَفْشَىٰ فِينَا نِعْمَتَكَ،
وَأَسْبَغَ عَلَيْنَا مِنْتَكَ، وَأَخَصَّنَا بِبِرِّكَ، هَدَيْتَنَا
لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ، وَمِلَّتِكَ الَّتِي ارْتَضَيْتَ،
وَسَبِيلِكَ الَّذِي سَهَّلْتَ، وَبَصَّرْتَنَا الزُّرْقَةَ لَدَيْكَ،
وَالْوُصُولَ إِلَىٰ كِرَامَتِكَ.

ای که با احسان و فضل، بندگان را به سپاس فراخوانده و آنان را در دریای نعمت و عطا غرق کرده، چه آشکار و پخش است نعمت در عرصه حیات ما و چه سرشار و فراوان است عطایت بر ما، و چه قدر ما را به نیکی و احسانت اختصاص داده‌ای، ما را به دینت دینی که برگزیده‌ای و به آیینت، آیینی که پسندیده‌ای و راحت، راهی که هموار کرده‌ای، هدایت فرمودی، و به چیزی که مایه قرب به توست و زمینه رسیدن به کرامتت، بینا کردی.

اللَّهُمَّ وَأَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ صَفَايَا تِلْكَ الْوُظَائِفِ،
 وَخَصَائِصِ تِلْكَ الْفُرُوضِ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي
 اخْتَصَصْتَهُ مِنْ سَائِرِ الشُّهُورِ، وَتَخَيَّرْتَهُ مِنْ جَمِيعِ
 الْأَزْمِنَةِ وَالذُّهُورِ، وَأَثَرْتَهُ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ
 بِمَا أَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَالنُّورِ، وَضَاعَفْتَ فِيهِ
 مِنَ الْإِيمَانِ، وَفَرَضْتَ فِيهِ مِنَ الصِّيَامِ وَرَغَّبْتَ
 فِيهِ مِنَ الْقِيَامِ، وَأَجَلَلْتَ فِيهِ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي
 هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ.

خداوندا تو از خالص ترین آن وظایف و برگزیده ترین آن فرائض،
 ماه رمضان را قرار دادی که آن را از میان سایر ماهها برگزیدی
 و از میان همه زمانها و روزگارها انتخاب کردی و بر همه
 اوقات سال برتری دادی، به خاطر آن که قرآن و نور را در آن
 نازل کردی و ایمان را در آن چند برابر ساختی و روزه گرفتن
 در آن را واجب کردی و به شب زنده داری در آن تشویق
 فرمودی و شب قدر را که از هزار شب بهتر است، در آن بزرگ
 داشتی.

ثُمَّ أَثَرْتَنَا بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ، وَأَصْطَفَيْتَنَا
 بِفَضْلِهِ دُونَ أَهْلِ الْمَلِكِ فَصُمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ،
 وَقُمْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ، مُتَعَرِّضِينَ بِصِيَامِهِ وَقِيَامِهِ
 لِمَا عَرَّضْتَنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَتَسَبَّبْنَا إِلَيْهِ مِنْ

مَثُوبَتِكَ. وَأَنْتَ الْمَلِيءُ بِمَا رُغِبَ فِيهِ إِلَيْكَ،
 الْجَوَادُ بِمَا سُئِلْتَ مِنْ فَضْلِكَ، الْقَرِيبُ إِلَى مَنْ
 حَاوَلَ قُرْبَكَ، وَقَدْ أَقَامَ فِيْنَا هَذَا الشَّهْرَ مُقَامَ
 حَمْدٍ، وَصَحِبْنَا صُحْبَةَ مَبْرُورٍ، وَأَرْبَحْنَا أَفْضَلَ
 أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ، ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ
 وَانْقِطَاعِ مُدَّتِهِ، وَوَفَاءِ عَدْدِهِ،

سپس ما را به سبب آن، بر دیگر اقامت‌ها برتری دادی و در پرتو
 فضلش ما را از میان همه ملت‌ها برگزیدی، پس به فرمانت روز
 را روزه گرفتیم و شبش را به یاری‌ات به عبادت برخاستیم،
 در حالی که خود را به سبب روزه و شب‌زنده‌داری‌اش در
 معرض رحمت قرار دادیم، زیرا خودت ما را در این ماه در معرض
 رحمت قرار دادی و آن را وسیله رسیدن به پاداشت انتخاب
 کردیم و تو به انجام آنچه از درگاهت طلب شود توانایی، و به
 آنچه از احسانت درخواست شود، جواد و بخشنده‌ای، به کسی
 که برای تقرّب به تو بکوشد، قریب و نزدیکی. به تحقیق این
 ماه در بین ما، در مرتبه و محلی ستوده زیست و با ما مصاحبت
 کرد، مصاحبتی پسندیده و نیکو و ما را به برترین بهره‌های
 جهانیان، سودمند کرد، سپس هنگام پایان یافتن وقتش و
 به سر رسیدن مدتش و کامل شدن روزهایش، از ما جدا شد.

فَنَحْنُ مُوَدَّعُوهُ وَدَاعَ مَنْ عَزَّ فِرَاقُهُ عَلَيْنَا، وَغَمَّنَا
 وَأَوْحَشَنَا انْصِرَافُهُ عَنَّا، وَلَزِمْنَا لَهُ الذِّمَامُ
 الْمَحْفُوظُ وَالْحُرْمَةُ الْمَرْعِيَّةُ وَالْحَقُّ الْمَقْضِيُّ،

فَنَحْنُ قَائِلُونَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ
 الْأَكْبَرَ، وَيَا عَيْدَ أَوْلِيَائِهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
 أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ، وَيَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي
 الْأَيَّامِ وَالسَّاعَاتِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ قَرُبَتْ
 فِيهِ الْأَمَالُ، وَنُشِرَتْ فِيهِ الْأَعْمَالُ.

پس ما او را وداع می‌کنیم، وداع کسی که هجرانش
 بر ما سخت و غم‌انگیز است و روگرداندنش ما را غم‌زده و
 دچار وحشت کرد. برای او برعهده‌ما، پیمانی محفوظ و
 حرمتی در خور رعایت و حقی واجب‌الاداء، لازم شد. بر این
 اساس می‌گوییم: سلام بر تو ای بزرگ‌ترین ماه خدا، و ای
 عید دوستانش، سلام بر تو ای گرامی‌ترین همنشین از میان
 اوقات، و ای بهترین ماه، در ایام و ساعات، سلام بر تو ماهی
 که در آن، آرزوها و حاجات به برآورده شدن نزدیک است، و
 اعمالی که موجب خشنودی خداست در آن پخش شده.

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُوداً، وَأَفْجَعَ
 فَقْدُهُ مَفْقُوداً وَمَرْجُوِّ الْمَ فِرَاقُهُ. السَّلَامُ عَلَيْكَ
 مِنْ أَلِيفِ آنَسٍ مُقْبِلاً فَسَرَّ، وَأَوْحَشَ مُنْقَضِياً
 فَمَضَّ. السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مُجَاوِرٍ رَقَّتْ فِيهِ
 الْقُلُوبُ، وَقَلَّتْ فِيهِ الذُّنُوبُ. السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ
 نَاصِرٍ أَعَانَ عَلَى الشَّيْطَانِ، وَصَاحِبٍ سَهَّلَ سُبُلَ

الإِحْسَانِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ عُتَقَاءَ اللَّهِ
فِيكَ، وَمَا أَسْعَدَ مَنْ رَعَى حُرْمَتَكَ بِكَ. السَّلَامُ
عَلَيْكَ مَا كَانَ أَمْحَاكَ لِلذُّنُوبِ، وَأَسْتَرَكَ لِأَنْوَاعِ
الْعُيُوبِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَطْوَلَكَ عَلَى
الْمُجْرِمِينَ وَأَهْيَبَكَ فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ. السَّلَامُ
عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ لَا تُنَافِسُهُ الْأَيَّامُ.

سلام بر تو، ای هم نشینی که هنگام موجود بودن، منزلتت بزرگ و وقت مفقود شدن، فقدانش دردناک و مایه امیدى که دورى اش، رنج آور است. سلام بر تو همدى که چون رو کند، مونس گردد و مسرور و شاد کند و زمانى که سپرى شود، به وحشت اندازد و دلها را به درد آورد. سلام بر تو همسایه اى که دلها در آن نرم و گناهان در او کم شد. سلام بر تو یاورى که ما را در مبارزه با شیطان یارى داد و رفیقى که راههاى احسان را هموار و آسان ساخت. سلام بر تو چه بسیارند آزادشدگان خدا در تو و چه خوشبخت است کسى که احترامت را برای وجود خودت رعایت کرد. سلام بر تو چه بسیار گناهان را محو کردى و چه بسیار عیبها را پوشاندى. سلام بر تو چه طولانى بودى بر گناهکاران و چه با هیبت بودى در قلوب اهل ایمان. سلام بر تو ماهى که تمام زمانها قدرت رقابت با او را ندارند.

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ هُوَ مِنْ كُلِّ أَمْرِ سَلَامٌ.
السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ كَرِيهِ الْمُصَاحَبَةِ، وَلَا

ذَمِيمِ الْمَلَابَسَةِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَفَدْتَ
 عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ، وَغَسَلْتَ عَنَّا دَنَسَ الْحَطِيبَاتِ.
 السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ مُوَدَّعٍ بَرْمَاءً وَلَا مَثْرُوكِ صِيَامُهُ
 سَأَمًا. السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مَطْلُوبٍ قَبْلَ وَقْتِهِ،
 وَمَحْزُونٍ عَلَيْهِ قَبْلَ فَوْتِهِ. السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَ
 مِنْ سُوءٍ صُرِفَ بِكَ عَنَّا، وَكَمَ مِنْ خَيْرٍ أُفِيضَ
 بِكَ عَلَيْنَا.

سلام بر تو ماهی که نسبت به هر کاری، مایه سلامتت
 است. سلام بر تو که مصاحبت و هم‌نشینی‌اش ناپسند و
 معاشرتش نکوهیده نیست. سلام بر تو، چنانکه با برکات بر
 ما وارد شدی و چرک خطاها را از ما شستی. سلام بر تو که
 وداع با تو، نه از باب خستگی و فراغت از روزها، نه به خاطر
 ملالت است. سلام بر تو که قبل از آمدنش خواستارش
 بودیم و پیش از رفتنش بر او اندوه‌گینیم. سلام بر تو چه
 بدی‌ها که به سبب تو از ما برطرف شد و چه خوبی‌ها که
 به وسیله تو بر ما فرو ریخت.

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَعَلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ
 أَلْفِ شَهْرٍ. السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا
 بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ، وَأَشَدَّ شَوْقَنَا غَدًا إِلَيْكَ. السَّلَامُ
 عَلَيْكَ وَعَلَى فَضْلِكَ الَّذِي حُرِّمْنَا، وَعَلَى مَاضٍ

مِنْ بَرَكَاتِكَ سَلْبِنَاهُ. اَللّٰهُمَّ اِنَّا اَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ
 الَّذِي شَرَّفْتَنَا بِهِ، وَوَفَّقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ، حِيْنَ جَهَلَ
 الْاَشْقِيَاءُ وَقْتَهُ، وَحُرِمُوا لِشَقَائِهِمْ فَضْلَهُ، وَاَنْتَ
 وَاِلٰهُ مَا اَثَرْتَنَا بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ، وَهَدَيْتَنَا لَهُ مِنْ
 سُنَّتِهِ، وَقَدْ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيْقِكَ صِيَامَهُ وَقِيَامَهُ عَلٰى
 تَقْصِيْرٍ، وَاَدَّيْنَا فِيْهِ قَلِيْلًا مِنْ كَثِيْرٍ.

سلام بر تو و بر شب قدری که از هزار ماه بهتر است. سلام بر تو که دیروز، نسبت به تو چه خواستار و آرزومند بودیم، و فردا به سوی تو، چه بسیار شوق داریم. سلام بر تو و بر فضیلتی که از آن محروم شدیم و بر برکات گذشته‌ات که از ما گرفته شد. خداوندا ما اهل این ماهیم که ما را به سبب آن شرافت و بزرگی بخشیدی و با لطف و احسانت بر انجام اعمالش ما را موفق فرمودی. هنگامی که تیره‌بختان وقتش را نشناختند و از بخت بدشان از فضیلتش محروم شدند. تویی صاحب اختیار و سرپرست که ما را به شناسایی آن برگزیدی و به راه و روش آن هدایت‌مان کردی و ما به توفیق تو با همه کوتاهی و تقصیر عهده‌دار روزه و شب‌زنده‌داری او شدیم و در آن اندکی از بسیار را به جا آوردیم.

اَللّٰهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ اِقْرَارًا بِالْاِسَاءَةِ وَاِعْتِرَافًا
 بِالْاِضَاعَةِ وَاَنَّكَ مِنْ قُلُوْبِنَا عَقْدُ النَّدَمِ، وَمِنْ
 السِّنِّيْنَ صِدْقُ الْاِعْتِذَارِ، فَاجْرُنَا عَلٰى مَا اَصَابَنَا

فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ، أَجْرًا نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفَضْلَ
 الْمَرْغُوبَ فِيهِ، وَنَعْتَاضُ بِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الذُّخْرِ
 الْمَحْرُوصِ عَلَيْهِ، وَأَوْجِبُ لَنَا عُذْرَكَ عَلَى مَا
 قَصَرْنَا فِيهِ مِنْ حَقِّكَ، وَابْلُغْ بِأَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ
 أَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ، فَإِذَا بَلَّغْتَنَاهُ
 فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ، وَأَدِّنَا
 إِلَى الْقِيَامِ بِمَا يَسْتَحِقُّهُ مِنَ الطَّاعَةِ، وَأَجْرِ لَنَا مِنْ
 صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ
 مِنْ شُهُورِ الدَّهْرِ.

خداوندا تو را سپاس در حالی که به بدی‌های مان اقرار
 و به ضایع کردن ماه مبارک و هم چنین به تباه کردن
 اعمال مان، اعتراف داریم و برای تو در دل‌های مان، پشیمانی پا
 برجا و ثابت و در زبان مان عذر صادقانه قرار دارد، بر این اساس
 در برابر تقصیر و تفریطی که در این ماه گریبان‌گیر ما شد
 پاداشی عنایت کن که از پرتو آن پاداش، فضیلت دلخواه مان
 را در این ماه به دست آوریم و اندوخته‌های گوناگون مورد
 علاقه را عوض بستانیم. و عذر ما را در کوتاهی از ادای حقت
 بپذیر و عمرهای ما را که پیش روی ماست، به ماه رمضان
 آینده برسان و چون ما را به آن رساندی بر انجام عبادتی که
 شایسته توست، یاری مان فرما، و به انجام طاعتی که سزاوار
 آن ماه است، برسان و عمل شایسته‌ای که سبب تدارک حق
 توست در آن دو ماه از ماه‌های روزگار، به دست ما جاری فرما.

اللَّهُمَّ وَمَا أَلَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمٍ أَوْ
 إِثْمٍ أَوْ وَقَعْنَا فِيهِ مِنْ ذَنْبٍ وَكُتِّبْنَا فِيهِ مِنْ
 خَطِيئَةٍ عَلَى تَعَمُّدٍ مِنَّا أَوْ عَلَى نِسْيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ
 أَنْفُسَنَا أَوْ ائْتَهَكُنَّا بِهِ حُرْمَةً مِنْ غَيْرِنَا. فَصَلِّ عَلَيَّ
 مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ، وَاعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ،
 وَلَا تَنْصِبْنَا فِيهِ لِأَعْيُنِ الشَّامِتِينَ، وَلَا تَبْسُطْ
 عَلَيْنَا فِيهِ أَلْسُنَ الطَّاغِينَ، وَاسْتَعْمِلْنَا بِمَا يَكُونُ
 حِطَّةً وَكَفَّارَةً لِمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي
 لَا تَنْقُضُ وَفَضْلِكَ الَّذِي لَا يَنْقُصُ.

خداوندا در هر گونه لغزشی که در این ماه رمضان مان
 وارد شدیم از گناه کوچک یا بزرگ، یا معصیتی که در
 آن مرتکب شدیم، یا خطایی که در آن کسب کردیم
 از روی عمد یا فراموشی که در آن به خود ستم روا داشتیم،
 یا به آن پرده حرمت دیگری را دریدیم، پس بر محمد و آلش
 درود فرست و ما را به پرده پوشی ات بپوشان و به گذشتت از
 ما بگذر و ما را به خاطر گناهی که کردیم، در برابر دیده
 بدخواهانۀ ناپاکان قرار مده و زبان طعنه زندگان را به روی
 ما باز مکن و ما را به رأفت و لطفت که پایان نمی پذیرد و بر
 پایه احسانت که کاستی ندارد، به اعمالی بدار که باعث
 ریزش گناهان و کفاره اموری شود که در این ماه، از ما
 ناپسند شمردی.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْبُرْ مُصِيبَتَنَا
بِشَهْرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَفَطْرِنَا، وَاجْعَلْهُ
مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّرَ عَلَيْنَا، أَجْلِبْهُ لِعَفْوِ وَأَمْحَاهُ لِذَنْبٍ
وَاعْفِرْ لَنَا مَا خَفِيَ مِنْ ذُنُوبِنَا وَمَا عَلَنَ. اللَّهُمَّ
اسْلَخْنَا بِإِسْلَاحِ هَذَا الشَّهْرِ مِنْ خَطَايَانَا،
وَأَخْرِجْنَا بِخُرُوجِهِ مِنْ سَيِّئَاتِنَا، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَسْعَدِ
أَهْلِهِ بِهِ وَأَجْزَلِهِمْ قِسْمًا فِيهِ، وَأَوْفَرِهِمْ حَظًّا مِنْهُ.

خداوندا بر محمد و آلش درود فرست و مصیبت از دست رفتن
رمضان مان را جبران کن و روز عید و فطرمان را بر ما مبارک
فرما و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته قرار ده، جلب
کننده ترین روز نسبت به بخشش و محو کننده ترین زمان
برای گناه و معاصی پنهان و آشکارمان را بیامرز. خداوندا با
گذشتن این ماه، از خطاهای ما بگذر و با خارج شدنش، ما
را از گناهان مان خارج کن و ما را از خوشبخت ترین اهل این
ماه به آن و پرنسیب ترین آنان در آن و بهره مندترین ایشان از
آن قرار ده.

اللَّهُمَّ وَمَنْ رَعَى حَقَّ هَذَا الشَّهْرِ حَقَّ رِعَايَتِهِ،
وَحَفِظَ حُرْمَتَهُ حَقَّ حِفْظِهَا، وَقَامَ بِحُدُودِهِ حَقَّ
قِيَامِهَا، وَاتَّقَى ذُنُوبَهُ حَقَّ تُقَاتِهَا، أَوْ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ

بِقُرْبَةٍ أُوجِبْتَ رِضَاكَ لَهُ، وَعَظَمْتَ رَحْمَتَكَ عَلَيْهِ،
 فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ، وَأَعْطِنَا أَضْعَافَهُ مِنْ
 فَضْلِكَ، فَإِنَّ فَضْلَكَ لَا يَغِيضُ، وَإِنَّ خَزَائِنَكَ
 لَا تَنْقُصُ بَلْ تَفِيضُ، وَإِنَّ مَعَادِنَ إِحْسَانِكَ
 لَا تَفْنَى، وَإِنَّ عَطَاءَكَ لِلْعَطَاءِ الْمُهَنَّا، اللَّهُمَّ صَلِّ
 عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاصْكُتْ لَنَا مِثْلَ أَجُورِ مَنْ
 صَامَهُ أَوْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

خداوندا کسی که حق این ماه را آن طور که می‌بایست رعایت کرد و احترامش را به نحوی که شایسته بود نگه داشت و حدودش را به صورتی که سزاوار بود به پای داشت و از گناهانش به طور کامل پرهیز کرد، یا به وسیله عمل خالصی به تو تقرب جست، عملی که موجب خشنودی‌ات و معطوف کردن رحمت بر اوست، پس مانند آنچه به او بخشیدی، بر ما هم از توانگری‌ات ببخش و چندین برابر آن را از احسانت به ما عطا کن، مسلماً احسانت کاهش نمی‌پذیرد و خزاینت کاستی پیدا نمی‌کند بلکه افزون می‌شود و همانا معادن احسانت از بین نمی‌رود و قطعاً عطای تو عطایی است گوارا. خداوندا بر محمد و آلش درود فرست و برای ما پاداشی، همانند پاداش کسی که این ماه را روزه گرفت، یا در آن تا روز قیامت به بندگی‌ات برخاست، بنویس.

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فَطَرْنَا الَّذِي
 جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيداً وَسُرُوراً، وَلِأَهْلِ مِلَّتِكَ

مَجْمَعاً وَمُحْتَشِداً مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْنَاهُ، أَوْ
 سُوءِ أَسْلَفِنَاهُ، أَوْ خَاطِرٍ شَرٍّ أَضْمَرْنَاهُ، تَوْبَةَ مَنْ
 لَا يَنْطَوِي عَلَى رُجُوعٍ إِلَى ذَنْبٍ، وَلَا يَعُودُ بَعْدَهَا
 فِي خَطِيئَةٍ، تَوْبَةً نَصُوحاً خَلَصَتْ مِنَ الشَّكِّ
 وَالْإِرْتِيَابِ، فَتَقَبَّلَهَا مِنَّا وَارْضَ عَنَّا وَتَبَتَّنَا عَلَيْهَا.

خداوندا در روز فطرمان که آن را برای مؤمنین عید و سرور و
 برای اهل اینت روز اجتماع و گردهمایی قراردادی، به درگاهت
 از هر گناهی که مرتکب شدیم، یا کارزشتی که از پیش
 فرستادیم، یا اندیشه سویی که در باطن مان پنهان داشتیم،
 توبه می کنیم، توبه کسی که خیال بازگشت به گناه را
 ندارد و پس از آن به دامن خطایی بر نمی گردد، توبه ای خالص
 که از شک و تردید پاک باشد، پس آن را از ما بپذیر و از ما
 خشنود باش و ما را بران توبه ثابت قدم دار.

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ، وَشَوْقَ ثَوَابِ
 الْمَوْعُودِ حَتَّى نَجِدَ لَذَّةَ مَا نَدْعُوكَ بِهِ، وَكَابَةَ مَا
 نَسْتَجِيرُكَ مِنْهُ، وَاجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ
 الَّذِينَ أُوجِبَتْ لَهُمْ مَحَبَّتُكَ، وَقَبِلْتَ مِنْهُمْ
 مُرَاجَعَةَ طَاعَتِكَ يَا أَعْدَلَ الْعَادِلِينَ. اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ
 عَن آبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَأَهْلِ دِينِنَا جَمِيعاً مَنْ سَلَفَ
 مِنْهُمْ وَمَنْ غَبَرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

خداوندا ترس از عذاب تهدید شده و شوق ثواب وعده داده شده را روزی ما فرما تا لذت آنچه که از تومی خواهیم و اندوه آنچه که از آن به تو پناه می‌بریم دریابیم، و ما را نزد خود از توبه‌کنندگانی که محبتت را بر آنان ضروری و مقرر کردی و بازگشت به طاعتت را از ایشان پذیرفتی قرار ده، ای عادل‌ترین عادلان خداوندا از همه پدران و مادران و اهل دین مان بگذر چه آنان که در گذشته‌اند و چه آنها که تا روز قیامت خواهند آمد.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَإِلَيْهِ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَصَلِّ عَلَيْهِ وَإِلَيْهِ كَمَا
صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ، وَصَلِّ عَلَيْهِ وَإِلَيْهِ
كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، وَأَفْضَلَ
مِنْ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، صَلَاةً تَبْلُغُنَا بَرَكَتُهَا،
وَيُنَالُنَا نَفْعُهَا، وَيُسْتَجَابُ لَهَا دُعَاؤُنَا إِنَّكَ أَكْرَمُ
مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ، وَأَكْفَى مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْهِ، وَأَعْطَى
مَنْ سُئِلَ مِنْ فَضْلِهِ، وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

خداوندا بر محمد پیامبر ما و آلش درود فرست همان گونه که بر فرشتگان مقربت درود فرستادی، و بر او و آلش درود فرست همان گونه که بر پیامبران مرسلت درود فرستادی، و بر او و آلش درود فرست همان گونه که بر بندگان شایسته‌ات درود فرستادی و برتر و بهتر از آن را، ای پروردگار جهانیان، درودی که برکتش به ما رسد و سودش نصیب ما

شود و به خاطر آن دعای مان مستجاب گردد. تو بزرگوارترین
کسی هستی که به او روی آورده شده و بی نیازکننده ترین
کسی هستی که به او اعتماد شده و بخشنده ترین کسی
هستی که از احسانش درخواست شده و تو بر هر کاری
توانایی.